

Parlamentul României ***Senat***

Nr. XXXVII/695/14 septembrie 2021

INFORMARE **privind participarea la cel de-al 13-lea Summit al femeilor președinți de parlamente și cea de-a 5-a Conferință mondială a președinților de parlamente** ***Viena, 6-8 septembrie 2021***

Uniunea Interparlamentară (UIP) și Consiliul Național al Republicii Austria, în colaborare cu ONU, au organizat la Viena cel de-al 13-lea Summit al femeilor președinți de parlamente (6 septembrie) și cea de-a 5-a Conferință mondială a președinților de parlamente (7-8 septembrie).

Reprezentând primul eveniment parlamentar internațional major cu prezență fizică după cele 18 luni de la declanșarea pandemiei de COVID-19, Conferința mondială a președinților de parlamente a reunit lideri ai forurilor legislative naționale din 115 țări (dintre care 100 de președinți de parlamente), președinți ai principalelor adunări parlamentare internaționale și regionale și înalți oficiali ai Națiunilor Unite. La summit-ul care a precedat conferința, au participat majoritatea femeilor președinți de parlamente, al căror procent din numărul total al președinților, la nivel global, este de 20%.

Parlamentul României a fost reprezentat la reuniunile UIP de la Viena de o delegație formată din dna senator Alina Gorghiu, vicepreședintă a Senatului, membră a Comisiilor pentru politică externă și pentru cultură și mass media, și dna senator Liliana Sbirnea, membră a Comisiilor pentru apărare, ordine publică și siguranță națională, pentru muncă, familie și protecție socială și pentru învățământ, tineret și sport, vicelider al Grupului parlamentar al PSD.

Președinta Senatului României, dna Anca Dana Dragu, a transmis un mesaj video privind *rolul multilateralismului în asigurarea păcii și dezvoltării durabile*, tema generală a conferinței mondiale a președinților de parlamente.

I. Summit-ul femeilor președinți de parlamente (6 septembrie)

Lucrările au fost prezidate de dna Tone Wilhelmsen Trøen, președinta parlamentului din Norvegia. În deschidere, au luat cuvântul președintele Consiliului național al Republicii Austria, dl Wolfgang Sobotka, și președintele UIP, dl Duarte Pacheco.

Tema generală a Summit-ului - *Femeile în prim plan: de la lupta cu pandemia la prezervarea realizărilor în cadrul unei redresări sensibile la dimensiunea de gen* - a fost examinată în cadrul a două dezbateri interactive pe bază de moțiuni (stil Doha): *Femeile în pandemie: un tribut eroinelor fiecărei zile* și, respectiv, *Femeile în redresarea post-pandemică: prezervarea realizărilor, continuarea progreselor*.

În discursul său introductiv, dna Ghada Waly, director executiv al Biroului ONU pentru droguri și criminalitate, director general al Oficiului Națiunilor Unite la Viena, a evidențiat consecințele nefaste ale pandemiei asupra femeilor - cu precădere pierderea locurilor de muncă și a protecției sociale, accentuarea sărăciei extreme, creșterea violenței domestice - și a invitat parlamentele să se implice activ în realizarea Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă și a Obiectivului 5 - Egalitate de gen, urmărind cu prioritate câteva direcții de acțiune: facilitarea accesului fetelor și femeilor la educație și pregătire profesională; integrarea dimensiunii de gen în răspunsul la COVID-19; transpunerea efectivă în practică a legilor care protejează drepturile femeilor.

Oficialul ONU a pledat pentru implementarea cotelor de gen și a altor măsuri de discriminare pozitivă, în scopul creșterii procentului de femei parlamentare, care este în prezent de doar 25,5% la nivel global. Totodată, a arătat că femeile lideri de parlamente și femeile parlamentare, în general, reprezintă vectori importanți ai schimbării, nu doar prin exemplul personal și modelele pe care le reprezintă, ci și prin sprijinul concret pe care îl pot oferi pentru ca alte femei să intre în viața politică și în parlament.

Dna Hedy Fry (Canada), Reprezentantul special al AP OSCE pentru probleme de gen, a intervenit printr-un mesaj video în care a evidențiat contribuția decisivă a femeilor în lupta împotriva pandemiei și condițiile, adesea dificile sau periculoase, în care își desfășoară activitatea. Dna Fry a amintit că femeile continuă să fie sub-reprezentate la toate nivelele decizionale și că parlamentarii au responsabilitatea de a dezvolta legi și politici sensibile la dimensiunea de gen, incluzive și care să țină seama de discriminările multiple și intersecționale împotriva femeilor.

În cadrul dezbaterilor tematice, moderate de dna Christine Muttonen (Austria), expert internațional și fost parlamentar, participantele au prezentat experiențe și bune practici naționale și au propus diferite căi de acțiune în măsură să asigure: dezvoltarea unor *sisteme de protecție socială sensibile la dimensiunea de gen* și asigurarea accesului universal la acestea; *remunerarea muncii prestate de femei la domiciliu*; elaborarea de legi și politici și alocarea resurselor necesare pentru *emanciparea economică a femeilor, ca o condiție esențială a redresării economice post-pandemie* la scară globală; *eliminarea violenței împotriva femeilor și fetelor*, în toate formele sale, precum și a practicilor vătămătoare, precum căsătoria în rândul copiilor sau mutilarea genitală feminină; *realizarea, prin voință politică, a parității între femei și bărbați în parlament*.

Au fost evidențiate contribuția remarcabilă a femeilor, aflate în prima linie în lupta împotriva pandemiei (70% din angajații în sectoarele vitale ale sănătății și serviciilor sociale sunt femei)

și faptul că pandemia a demonstrat valoarea muncii femeilor și a leadership-ului feminin. În același timp, s-a discutat despre impactul disproporționat al pandemiei asupra femeilor și fetelor, în condițiile de izolare care le-au făcut mai vulnerabile la acte de violență domestică și le-au îngreunat sarcina îngrijirii copiilor și persoanelor vârstnice. Pe fondul recesiunii socio-economice, femeile și fetele sunt expuse mai mult riscului de pierdere a locului de muncă și a veniturilor. Mai mult, după declanșarea pandemiei, a crescut vulnerabilitatea femeilor și fetelor aflate în zone de conflict.

În contextul schimbului de opinii referitor la integrarea unei perspective de gen în redresarea post-COVID-19, au fost oferite exemple de bune practici precum măsurile speciale de susținere a familiilor cu mai mulți copii și a familiilor monoparentale, intervențiile sociale pentru prevenirea problemelor de sănătate mintală în rândul femeilor și facilitarea accesului la servicii terapeutice, adoptarea bugetelor sensibile la dimensiunea de gen, sprijinul acordat femeilor antreprenori.

Participantele au subliniat rolul fundamental al educației în schimbarea mentalităților și a normelor culturale cu privire la statutul și contribuția femeilor în societate, în creșterea numărului de femei lideri în toate sectoarele, în combaterea violenței împotriva femeilor și în realizarea drepturilor sexuale și reproductive ale femeilor.

Femeile președinți de parlamente au lansat un apel la mobilizarea eforturilor pentru construirea unui viitor mai sensibil la dimensiunea de gen, în care femeile să aibă posibilitatea să participe, în mod real, în toate sferele vieții sociale. Din această perspectivă, este imperios necesar ca femeile să fie reprezentate în mod real și echitabil în parlamente, în guverne și în toate celelalte structuri de decizie, pentru a putea contribui la redresarea post-COVID-19 și la dezvoltarea viitoare a comunităților și statelor lor. Egalitatea între bărbați și femei și consolidarea statutului femeilor sunt condiții esențiale pentru succesul răspunsului la COVID-19 și pentru o redresare sustenabilă; aceasta a fost principala concluzie a Summit-ului femeilor președinți de parlamente și mesajul transmis Conferinței mondiale a președinților de parlamente.

Nu în ultimul rând, femeile președinți de parlamente și-au exprimat profunda preocupare față de vulnerabilitatea extremă a femeilor și fetelor din Afganistan, expuse unor grave abuzuri și încălcări ale drepturilor omului și chiar riscului de a-și pierde viața, și și-au manifestat solidaritatea cu acestea și angajamentul de a căuta soluții pentru a veni în sprijinul lor și al întregii populații afgane, confruntată cu o gravă criză umanitară.

II. Conferința mondială a președinților de parlamente (7 și 8 septembrie)

Tema generală a conferinței s-a intitulat *Mobilizarea parlamentelor pentru un multilateralism mai eficace, care generează pace și dezvoltare durabilă pentru oameni și pentru planetă*. Dezbaterile au avut loc sub forma unor sesiuni interactive (stil Doha) și a unor paneluri în care au fost abordate următoarele subiecte: *realizarea dezvoltării durabile - echilibrul între creștere economică, bunăstare umană și protecția mediului; impactul COVID-19 asupra multilateralismului și democrației; combaterea schimbărilor climatice în contextul redresării post-COVID-19; combaterea dezinformării și a discursului bazat pe ură; parlamente deschise versus provocări de securitate; eliminarea legislației discriminatorii, precondiție a egalității de gen; controlul parlamentar asupra măsurilor de urgență impuse de guverne; parlamentele și guvernarea globală*.

În deschidere au luat cuvântul președintele UIP, dl Duarte Pacheco, președintele celei de-a 76-a sesiuni a Adunării Generale a ONU, dl Abdulla Shahid, fost președinte al Parlamentului Republicii Maldive, și secretarul general al Națiunilor Unite, dl António Guterres (mesaj video).

În alocuțiunea sa, președintele UIP s-a referit la provocările la adresa democrației survenite pe fondul crizei pandemice, menționând loviturile de stat militare din Myanmar și, mai recent, Guineea, adâncirea crizei politice din Venezuela și, mai ales, evenimentele tragice din Afganistan, care pun în pericol membrii și staff-ul parlamentului, reprezentanții societății civile și femeile lideri din această țară. Dl Duarte Pacheco a făcut apel la președinții de parlamente să solicite autorităților afgane să protejeze viața și integritatea fizică a categoriilor de persoane sus-menționate și să faciliteze acordarea de asistență, inclusiv evacuarea urgentă din țară și acordarea de ajutor umanitar.

Președintele Adunării Generale a ONU a precizat că pentru toate provocările actuale - COVID-19, relansare economică, schimbări climatice - există soluții bazate pe o abordare multilaterală. Subliniind că "nu putem avansa decât împreună", dl Abdulla Shahid a prezentat cele cinci priorități ale mandatului său, pentru care este esențial un solid sprijin parlamentar: asigurarea accesului echitabil la vaccinuri; promovarea unei redresări post-COVID-19 ecologice, bazată într-o mai mare măsură pe economia albastră; limitarea urgentă a impactului schimbărilor climatice; apărarea drepturilor omului și combaterea inegalităților, cu precădere a inegalității între bărbați și femei; consolidarea și reformarea ONU și apropierea Organizației de oameni.

Pe parcursul lucrărilor, au fost menționate multiplele consecințe ale pandemiei de COVID-19, atât în plan economic și social, cât și din perspectiva respectării drepturilor omului și a valorilor democratice. Astfel, ca urmare a pandemiei, progresele obținute pe calea dezvoltării durabile au fost mult diminuate, s-au accentuat inegalitățile dintre țări și din interiorul statelor, s-a adâncit inegalitatea între bărbați și femei, iar numărul persoanelor care au intrat, în 2020, în categoria celor afectați de sărăcia extremă s-a ridicat la 124 de milioane, la nivel mondial. Măsurile de izolare au limitat accesul la educație, au avut repercusiuni asupra sănătății mintale, au condus la creșterea cazurilor de violență domestică și la proliferarea știrilor false. Acestor provocări li se adaugă cea a încălzirii globale ireversibile, în lipsa unor măsuri urgente și substanțiale de prevenire și combatere a schimbărilor climatice.

Referindu-se la rolul major jucat de parlamente pe perioada pandemiei, participanții au arătat că aceste instituții trebuie să rămână în centrul eforturilor de redresare și de promovare a unor societăți incluzive și reziliente, capabile să facă față provocărilor viitoare. În acest context, au subliniat importanța realizării egalității de gen, a apărării drepturilor femeilor, dar și a participării tinerilor în politică și în toate sferele vieții sociale.

Președinta Senatului României, dna Anca Dana Dragu, a transmis un mesaj video privind *mobilizarea parlamentelor pentru un multilateralism mai eficace*, în care a evidențiat rolul major jucat de UIP, în cei 132 de ani de existență, în promovarea și consolidarea valorilor multilateralismului, contribuția semnificativă a personalităților române la conturarea profilului actual al Organizației, în cei 130 de ani de apartenență a țării noastre la UIP, precum și susținerea fermă a României în favoarea multilateralismului și a ordinii internaționale bazate pe reguli. Președinta Senatului a subliniat că egalitatea între bărbați și femei este o veritabilă forță motrice în realizarea Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă și o prioritate a actualei președinții a Senatului, și a făcut apel la președinții de parlamente să se asigure că egalitatea de gen și consolidarea statutului femeilor ocupă un loc central atât pe agenda

parlamentară națională, cât și pe cea a cooperării parlamentare internaționale. Totodată, dna Dragu a arătat că parlamentele trebuie să contribuie la toate procesele care au ca scop revitalizarea sistemului multilateral, aceasta fiind o condiție necesară pentru a-i asigura eficiența și legitimitatea.

În plenul conferinței a luat cuvântul dna Fawzia Koofi, fostă vicepreședintă a Adunării Naționale din Afganistan, aflată printre ultimii cetățeni afgani care și-au părăsit țara în urma instalării regimului taliban. Ea a făcut apel la solidaritate internațională și la sprijin pentru toți conaționali săi aflați în situații de risc și a vorbit despre pericolele cu care se confruntă femeile parlamentare din Afganistan, împiedicate să-și exercite drepturile democratice.

La rândul său, dna Valerie Masson-Delmotte, cercetător științific, co-autor al celui mai recent raport ONU privind schimbările climatice, a punctat nevoia unei acțiuni urgente din partea comunității internaționale pentru reducerea substanțială a emisiilor de gaze cu efect de seră, singura cale de stabilizare a temperaturilor și de evitare a unei catastrofe climatice.

La finalul conferinței, a fost invitat să se adreseze participanților Cancelarul federal al Republicii Austria, dl Sebastian Kurz. Înaltul oficial a remarcat că pandemia de COVID-19 demonstrează, o dată în plus, valoarea cooperării și solidarității internaționale și a subliniat că pentru Austria este prioritară facilitarea accesului tuturor statelor la vaccinuri. A subliniat, totodată, că pe lângă gestionarea pandemiei, comunitatea internațională trebuie să ia măsuri ambițioase pentru combaterea efectelor schimbărilor climatice și trebuie să aibă în atenție actualele provocări la adresa păcii și securității internaționale. Cancelarul federal și-a exprimat îngrijorarea cu privire la evoluțiile din Afganistan și și-a manifestat disponibilitatea de a veni în întâmpinarea cetățenilor afgani care au nevoie de sprijin.

Lucrările Conferinței mondiale a președinților de parlamente s-au încheiat cu adoptarea *Declarației la nivel înalt*. Documentul, care exprimă viziunea liderilor parlamentelor lumii cu privire la viitorul multilateralismului, urmează să fie înaintat Adunării Generale a ONU.

În procesul de elaborare a declarației, coordonat de Comitetul pregătitor al conferinței, cu implicarea tuturor parlamentelor membre, Parlamentul României a contribuit cu propuneri și amendamente care evidențiază: impactul disproporționat al pandemiei asupra populațiilor marginalizate și vulnerabile; necesitatea unei abordări consensuale a modului de gestionare a provocărilor legate de utilizarea Inteligenței Artificiale; contribuția dialogului și relațiilor interparlamentare la consolidarea păcii și promovarea libertății și bunăstării pentru toți.

Declarația subliniază că solidaritatea internațională și cooperarea dintre parlamente au un rol important în ansamblul eforturilor de redresare post-pandemică și afirmă că redresarea trebuie să conducă la consolidarea statului de drept, a principiilor democratice și a drepturilor universale ale omului, să fie incluzivă, rezilientă, ecologică și să integreze soluții pentru criza climatică. Se solicită intensificarea colaborării dintre state în domeniile cercetării și inovării pentru dezvoltarea de vaccinuri și tratamente împotriva COVID-19, dar și o mai bună coordonare a politicilor macro-economice, consolidarea OMC ca punct focal al comerțului global, reducerea decalajului tehnologic dintre țări, condiții sine qua non pentru o relansare economică la scară mondială. Parlamentele sunt încurajate să continue procesul de digitalizare, care a cunoscut o dezvoltare fără precedent în contextul pandemiei, punând accentul pe responsabilizare, transparență și creșterea interacțiunii cu cetățenii.

Președinții de parlamente salută demersurile UIP de implicare și mobilizare a parlamentarilor în procesele internaționale majore, contribuind astfel la consolidarea dimensiunii parlamentare a guvernanței globale, și se angajează să acționeze în continuare pentru reînnoirea multilateralismului și pentru ca opiniile parlamentarilor să fie cunoscute la Națiunile Unite și în alte foruri internaționale.

Pe întreaga durată a pregătirii și desfășurării acestei acțiuni, Senatul a beneficiat de colaborarea și sprijinul Ambasadei României în Republica Austria și ale Misiunii permanente a României pe lângă organizațiile internaționale de la Viena.

Senator Alina Gorghiu
Vicepreședintă a Senatului

Senator Liliana Sbirneș
Vicelider al Grupului parlamentar al PSD